ఉన్మత్త

రాజారాం

ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్రవార పత్రిక
తెలుగు కళాసమితి (న్యూజెర్సీ),
రాజాలక్ష్మి ఫౌండేషన్
సంయుక్తంగా నిర్వహించిన
కథల పోటీ (1997)లో
సాధారణ ప్రచురణకు
ఎంపికైన కథ

నిలకడగా వున్న నీటిలోకి ఎవరైనా తుంటరి పిల్లవాడు రాయి విసిరితే ఏమవుతుంది?

అప్పుడు నీటిమధ్య రాయి పడినచోట అలజడి చెలరేగుతుంది. అలా అలజడి రేపిన రాయి మరుక్షణం అదృశ్యమైపోతుంది. కానీ దాని కారణంగా ఉత్పన్నమయ్యే అలలు చాలాసేపటివ రకు వుంటాయి. వలయాకారంలో రూపుదిద్దుకునే ఈ అలలు నీటిమధ్యనుంచి తీరానికి వెళ్లేకొద్దీ తమ వ్యాసార్థాన్ని పెంచుకుంటూ తీరాన్ని బలంగా తాకుతాయి.

డిసెంబరు ఆరునాటి ఆ 'సంఘటన' సరిగ్గా ఇలాంటి ప్రభావాన్నే చూపింది. దేశం నడిబొడ్డున మత రక్కసి విసిరిన 'ఉన్మాదపు రాయి' వల్ల ఉత్పన్నమైన మతకలహాల అలలు దేశమంతటా విస్తరిస్తూ దేశపు మారుమూలన వున్న మా ఊరిని సైతం బలంగా తాకాయి.

పాలు విరిగినపుడు వాటిలోని అంశాలు విడి పడినట్టుగా మా ఊరు ఒక్క రాత్రిలోనే రెండు భాగాలుగా చీలిపోయింది. చూస్తూ చూస్తుండగానే మా ఊరు తన స్వాభావిక స్వరూపాన్ని కోల్పోయి కొత్త రూపును సంతరించుకుంది. ఎక్కడ చూసినా జనం గుంపులు గుంపులుగా చేరి చెవులు కొరుక్కోసాగారు. అందరి దృష్టి రేడియో, న్యూస్ పేపర్లు, టీవీలో వస్తున్న వార్తలపైనే వుంది. ఆ వార్తలే వారికి చర్చనీయాంశాలుగా మారాయి.

నిన్నటివరకు 'మనం'గా సంబోధించుకునే జనం నోళ్ళ వెంబడి 'మేము', 'వాళ్ళు' అనే సరికొత్త పదాలు పదే పదే వినిపించసాగాయి. 'మేము', 'వాళ్ళు'గా చీలిన జనం రెండు విభిన్న గ్రూపులుగా మారి యుద్ధ సన్నాహాలు మొదలెట్టారు.

త్వరలోనే రెండు గ్రూపులు పెద్ద ఊరేగింపుగా రూపుదిద్దుకుని రోడ్లమీద పడ్డాయి. ఓ గ్రూపు ఆవేశంతో కల్లుతాగిన కోతిలా చిందులువేస్తే రెండో గ్రూపు ఉన్మాదంతో పూనకం వచ్చిన పిశాచిలా వూగిపోయింది. ఏటి ఉన్మాద ఆవేశాల ధాటికి పట్టణ జనజీవనం పూర్తిగా స్తంభించిపోయింది.

ట్రాఫిక్ నిలిచిపోయింది.

వాహనాలు ధ్వంసమయ్యాయి. అంగళ్ళు అగ్నికి ఆహుతయ్యాయి.

అంతవరకు ప్రేక్షకుల్లా చోద్యం చూసిన పోలీసుల్లో హఠాత్తుగా చలనం వచ్చింది. ఫలితంగా లాఠీచార్జి, భాష్పవాయు ప్రయోగం, తప్పనిసరి స్థితిలో పోలీసులు పరిస్థితిని అదుపులో పెట్టడానికి ఫైరింగ్ జరిపారు. పోలీసు కాల్పుల్లో ఆందోళనకారుల మాటేమో కాని పదిమంది అమాయకులు అసువులు కోల్పోయారు. కొందరు గాయపడి ఆస్పత్రి పాలయ్యారు. ఆతర్వాత షరా మామూలే అన్నట్టు కర్ఫ్యూ విధించడం జరిగింది.

మూడురోజుల నిరవధిక కర్ఫ్యూ తరువాత ఈరోజే కర్ఫ్యూను రెండుగంటలపాటు సడలించారు. అంతవరకు ఇళ్ళల్లో బందీలైన జనం ఒక్కసారిగా నిత్యావసర వస్తువుల కోసం బజార్న పడ్డారు.

'భద్రాచలం' దగ్గరున్న ఓ గిరిజన గ్రామంలో ఉపాధ్యాయుడిగా పనిచేస్తున్న నేను పండుగ సెలవులు గడపడానికి మా ఊరొచ్చాను. అయితే ఇక్కడి పరిస్థితి చూసి కలతచెందిన అమ్మానాన్నలు నన్ను వెంటనే నేను పనిచేస్తున్న గ్రామానికి వెళ్ళిపొమ్మన్నారు.

"ఆ సెలవులేవో అక్కడే గడుపు నాయనా! నువ్వు క్షేమంగా వుంటే అదే నాకు పండగ" అంటూ కంటతడి పెడుతూ అమ్మ సూట్‌కేస్ చేతికి అందించింది.

నాన్న స్టేషన్ వరకు వస్తానన్నా నేను అంగీకరించక ఒక్కడ్నే సూట్‌కేసు తీసుకుని బయటపడ్డాను.

నేను వీధిలోకి అడుగుపెట్టగానే ఏదో కొత్త ప్రదేశంలోకి ప్రవేశించిన అనుభూతి కలిగింది. ఎప్పుడూ నవ్వుతూ నన్ను పలకరించే ఎదురింటి ఖాదర్ మియా నావేపు అదోలా అనుమానంగా చూశాడు. నన్ను చూడగానే ఎప్పటిలా చేతులుచాచి 'మామూ' అంటూ నావేపు రాబోయిన తన మూడేళ్ళ కూతుర్ని కసిరి ఇంట్లోకి లాక్కుపోయాడు. నా మనసు చివుక్కుమంది. అయినా చేయగలిగిందేమీ లేక స్టేషన్‌వేపు గబగబా అడుగులు వేయసాగాను.

మూడ్రోజులుగా బందీలైనట్టు ఇంట్లో వుండిపోయి మార్కెట్ ముఖం చూడని జనాలు నిత్యావసర వస్తువుల కోసం చేతుల్లో సంచులతో హడావుడిగా మార్కెట్‌వేపు పరుగులు పెడుతూ కనిపించారు. సైకిళ్ళపై, స్కూటర్లపై వెళుతున్న కొందరు ఆగితే ఎవరైనా కత్తితో పొడిచేస్తారేమో నన్నట్టు రయ్‌మంటూ వేగంగా వెళ్ళిపోతున్నారు. అంతమంది వీధిలో తిరుగుతూ వున్నా అదో లాంటి నిశ్శబ్దం, శ్మశాన మౌనం, అందరి ముఖాల్లో స్పష్టంగా కనిపిస్తున్న భావం– అభద్రతా భావం– పొరుగు మనిషి పట్ల అవిశ్వాసం! దాంతో మాటల్లో వర్ణించలేని భయంతో కూడుకున్న నిశ్శబ్ద వాతావరణం...

ఈ మౌనం తుఫాను వెలసిన తరువాతి ప్రశాంతతో, లేక రాబోయే తుఫానుకు నాందియో నా ఊహకు అంతుపట్టలేదు.

మొదటిసారిగా నాకు మనిషిలోని ధార్మిక ప్రవృత్తి పట్ల అసహ్యం వేసింది. దేవుడు మనిషికి ఆలోచనా జ్ఞానం ఇచ్చి పెద్ద తప్పు చేశాడనిపించింది. బుద్ధిజీవిగా పిలవబడే మనిషి కంటే మతిలేని జంతువులే నయం. క్రూర మృగాలు సైతం కడుపు కాలినపుడో లేక ఆత్మరక్షణ అనివార్యమైనప్పుడో ఇతర జీవాలపై దాడిచేస్తాయి. ఈ సృష్టిలో అకారణంగా ఇతరులను, అందులోను స్వజాతీయులను కాలరాచే వికృత గుణం గల జీవి బహుశా మనిషి ఒక్కడేనేమో! మనిషికి మతం పట్ల వున్న మక్కువ మానవత్వంపై వుంటే ఎంత బాగుండేది.

ఇలాంటి ఆలోచనలతోటే స్టేషన్ చేరుకున్నాను. టికెట్ తీసుకుని ప్లాట్‌ఫాం మీదికి రాగానే అక్కడి దృశ్యం చూసి ఆశ్చర్యపోయాను. ప్లాట్‌ఫాం మొత్తం రెండు భాగాలుగా విడిపోయినట్టు అనిపించింది. అందుకు కారణం ప్లాట్‌ఫాంకు ఓవైపున ఓ మతస్తులు గుంపు కట్టుకుని వుంటే, మరోవేపున మరో మతస్తులు గుమికూడి వున్నారు.

ఎటువేపు వెళ్ళాలో నాకు అర్థం కాలేదు. అటూ ఇటూ చూశాను. హిగిన్‌బాదమ్స్ బుక్‌స్టాల్ కనిపించింది. స్టాల్ దగ్గరికి వెళ్ళి న్యూస్‌పేపర్ కొన్నాను. స్టాల్ పక్కనే నిలబడి పేపర్ తెరచి వార్తలు చదవసాగాను.

పేపరులోని వార్తల్ని చదువుతూ వున్నా, నా చెవులు మాత్రం చుట్టుపక్కల నుంచున్నవారి గుసగుసలన్నీ అస్పష్టంగానైనా వింటూనే వున్నాయి. వాళ్ళు చర్చిస్తున్నది తమ తమ బలగాల గురించేనన్నది నాకు అర్థమైంది.

తమవాళ్ళు శత్రువుల ప్రార్థనాస్థలాలు ఎన్నిటిని కూలగొట్టారు? ఇళ్ళు, అంగళ్ళు ఎన్ని ధ్వంసం చేశారు? శత్రువుల్లో ఎంతమందిని కత్తిపోట్లకు గురిచేసి దుష్టసంహారం చేశారు? ఎంతమందిని సజీవంగా దహనం చేయగలిగారు? ఇలాంటి అమానుష కృత్యాల్ని సాహస కృత్యాలుగా చెప్పుకుంటున్నారు. దాంతోపాటు తమవాళ్ళు ఎంతమంది శత్రువుల చేతిలో వీరమరణం పొందారో విచారంగా చెప్పుకుంటూ అలాంటివారి స్మృతి పట్ల సానుభూతి వెలిబుచ్చారు.

నాకు ఉన్నట్టుండి ఓ సభ్యసమాజం నుంచి ఆటవిక రాజ్యంలోకి విసిరివేయబడ్డట్టు అనిపించింది. చంపబడిన వ్యక్తి మతాన్ని బట్టి అతడి చావు దుష్టసంహారమా లేక వీరమరణమా అన్నది నిర్ణయించడం ఆటవిక న్యాయం కాకపోతే మరేమిటి?

నా మనసంతా వికలమైంది. పేపర్లో నేను చూస్తున్న వార్తలకు ప్రాణం వచ్చినట్టు, అవి సజీవ దృశ్యాలుగా పరివర్తన చెందినట్టు, కళ్ళముందు గృహ దహనాలు, మానభంగాలు, లూటీలు, ఒకర్నొకరు కత్తులతో పొడుచుకుంటున్న సంఘటనలు ప్రత్యక్షమయ్యాయి. చప్పున పేపరు మూసేసి లేచి నుంచున్నాను. సరిగ్గా అప్పుడే–

"నువ్వు... భరత్‌వే కదూ?" అని వెనుకనుంచి ఓ గంభీర కంఠం వినిపించి చప్పున తలతిప్పి చూశాను.

ఎదురుగా ప్రొఫెసర్‌గారు!

కాలేజీలో నేను చదువుతుండగా మాకు సోషియాలజీకి వచ్చిన ప్రొఫెసర్‌గారు. సోషియాలజీతో పాటు మనస్తత్వ శాస్త్ర, తర్క శాస్త్రాలను సైతం ఆయన బహుచక్కగా చెప్పేవారు. ప్రపంచంలోని రకరకాల నాగరికతలు, విభిన్న మతాలు, సంస్కృతులు, ఆచార వ్యవహారాలను ఆయన విపులంగా వివరిస్తూ వుంటే కళ్ళముందు సజీవ చిత్రాల్ని చూస్తున్న అనుభూతి కలిగేది.

అప్పట్లో నేను వారికి ప్రియశిష్యుడ్ని. ప్రతిరోజు ఏదో ఒక విషయాన్ని, సాంఘిక సమస్యని ఆయన ముందు పెట్టేవాడ్ని. ఆయన ఎంతో ఓపిగ్గా నా అనుమానాల్ని తీర్చేవారు. ఆయన ఎంత బాగా పాఠం చెప్పేవారో, అంతకన్నా చక్కగా రచనలు చేసేవారు. వారి సాంగత్యం వల్లనే నాలోనూ రచనాసక్తి కలిగింది. ఒక రకంగా చెప్పాలంటే ఆయన నా జీవితానికి ప్రేరణ ఇచ్చిన గొప్ప మనిషి.

మనసంతా చికాకుగా వున్న ఆ సమయంలో ఆయన కనిపించడం మండు వేసవిలో తొలకరి జల్లులా హాయిని కలిగించింది.

"గుడ్ మార్నింగ్ సార్" అనబోయి గుడ్‌మార్నింగేనా? అన్న సందేహం మనసులో మెదిలి–

"నమస్తే సార్" అన్నాను.

"నిన్ను చూసి చాలా కాలం అయిందయ్యా. ఇప్పుడేం చేస్తున్నావు?"

"భద్రాచలం దగ్గరున్న ఓ గిరిజన ప్రాంతంలో ఉపాధ్యాయుడిగా పనిచేస్తున్నాను. మీరెలా వున్నారు సార్! ఈమధ్య ఏమైనా కొత్త పుస్తకాలు వ్రాశారా?" అడిగాను.

"ఈమధ్య ఓ మంచి పుస్తకం రాశానయ్యా! 'మానవ మనస్తత్వంపై మత ప్రభావం' అనే సబ్జెక్ట్ మీద రాశాను" అన్నారు ప్రొఫెసర్‌గారు.

నేను ఉలిక్కిపడ్డాను. ప్రొఫెసర్‌గారి రాకతో తాత్కాలికంగా మరచిపోయిన ఆలోచనలు మళ్ళీ కందిరీగల్లా ముసురుకున్నాయి. ఓ క్షణం నా గొంతు పెగల్లేదు. ఆ తర్వాత మాటల్ని కూడదీసుకుని అడిగాను– "సార్! ప్రస్తుతం మన దేశాన్ని అల్లకల్లోలం చేస్తున్న మత కలహాలపై మీ అభిప్రాయం ఏమిటి?"

ఆయన భారంగా నిట్టూర్చి అన్నారు "ఈ ప్రశ్న చిన్నదే అయినా సమాధానం ఇవ్వడానికి జటిలమైందనే చెప్పాలి. మత కలహాలకు ఫలానా మనిషి, ఫలానా సంఘటన లేక ఫలానా చరిత్ర కారణమని చెప్పడం అసంబద్ధమైన సమాధానమే అవుతుంది. ఈ కలహాలకు మూల కారణం కనుక్కోవాలంటే మనం మానవ జాతి వికాసాన్ని, మానవ మనస్తత్వాన్ని క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేయాలి. అప్పుడు మన వ్యవస్థలోను, మన స్వభావంలోను, మత విష బీజాలు ఎంత లోతుగా నాటుకుపోయాయో అర్థమవుతుంది."

"అంటే మీ దృష్టిలో ఈ మత కలహాలకు రాజకీయ నాయకులు, మత పెద్దలు కారకులు కారా? వాళ్ళు ప్రజల్లో మతోన్మాదాన్ని, ఛాందస భావాల్ని ఉసిగొల్పడం లేదంటారా?" నేను కాస్త ఆవేశంగా అడిగాను.

"నువ్వన్నది నిజమే! అయితే మత కలహాలు, కుల పోరాటాలు చెలరేగడానికి ఈ నాయకులంతా కేవలం మాధ్యమాలుగా మాత్రమే పనిచేస్తున్నారు. సమస్యకు మూల కారకులు వారు కాదు. మనిషిలో స్వభావ సిద్ధంగా 'మత వ్యామోహం' వుండబట్టి ఈ నాయకులు దాన్ని స్వార్థ ప్రయోజనాలకు దుర్వినియోగపరచగలుగుతున్నారు. ఓ జడపదార్థంలో మనం సహజ చలనాన్ని పుట్టించలేము. అలాగే మత పిచ్చిలేని మనిషిలో ఏ నాయకుడూ మతోన్మాదాన్ని రగుల్కొల్పలేడు. ప్రజల అంతరాల్లో దాగివున్న మత వ్యామోహమనే అగ్నిని తమ వాడి, వేడి మాటలతో రెచ్చగొట్టి రాజుకునేలా చేస్తున్నారు వీరు. మనలో మత వ్యామోహమే లేకపోతే ఎవరూ ఏమీ చేయలేరు కదా!" అన్నారు ప్రొఫెసర్‌గారు.

"అంటే ఈ మతాలు అనేవి వుండకూడదనా మీ ఉద్దేశం?" అడిగాను.

"నోనో! నా ఉద్దేశం అది కాదు. నా భావాన్ని సరిగ్గా అర్థం చేసుకో, మతం మనిషితోపాటు పుట్టలేదు. మానవ నాగరికతలో ఓ భాగంగా ఉద్భవించింది. అయితే మత వ్యామోహాలు, మతోన్మాదాలు మనిషితోపాటే అస్తిత్వంలోకి వచ్చాయి. మనిషి పుట్టగానే ఆకలిదప్పులు, కోరికలు, రాగద్వేషాలు సహజ లక్షణాలుగా అతనికి సంక్రమించాయి. అదే మనిషి తన మనుగడ కోసం నాగరికతను అలవరచుకున్నాడు. రాజ్యాల్ని స్థాపించాడు. మతాల్ని ఆశ్రయించాడు. అయితే అతను ఎంత అభివృద్ధి చెందినా జన్మతః వచ్చిన సహజ

లక్షణాలు అతన్ని వదిలిపోలేదు. అతన్ని వెన్నంటే వున్నాయి. ఒకవేపు దేశం, భాష, మతం మీద ప్రేమాభిమానాలు పెరుగుతూ పోగా మరోవేపు పరదేశం, పరభాష, పరమతాలపై ఈర్ష్య అసూయలు అంతరాంతరాల్లో చోటు చేసుకున్నాయి. అవి ఏమాత్రం అవకాశం దొరికినా కలహాల రూపంలో బయటపడుతున్నాయి. ఈనాడు జరుగుతున్నది కూడా ఇదే!"

ప్రొఫెసర్‌గారి మాటలకు గాఢంగా నిట్టూరుస్తూ నిరాశగా అడిగాను–

"అయితే ఈ సమస్యకు శాశ్వత పరిష్కారం లేదంటారా?"

"పరిష్కార మార్గాలు చాలా వున్నాయి. వాటిని ప్రభుత్వాలు, స్వచ్ఛంద సేవాసంస్థలు ఆచరిస్తూనే వున్నాయి. అయితే అవి మత కలహాల ఉధృతిని తగ్గించగలవే కాని శాశ్వతంగా రూపుమాపలేవు."

"అలాంటప్పుడు మనిషిలో పాదుకుపోయిన మతోన్మాదాన్ని, ఛాందస భావాల్ని శాశ్వతంగా తొలగించడానికి మార్గమేమిటి?",

"అందుకు ఒకటే మార్గముంది. ముందుగా మన మనసుల్ని నిష్కల్మషంగా పవిత్రంగా మార్చుకోవాలి. ఇతరులకు సలహా ఇచ్చే ముందు మనం చిత్తశుద్ధితో పాటించడం ఎంతో అవసరం. ప్రపంచంలోని ఏమూల ఎలాంటి దుర్ఘటనలు జరిగినా మనం ఉద్రేకపడకూడదు. అటువంటి పరిస్థితిలోనే ఎంతో సంయమనం పాటించాలి. అలాంటి సంఘటనలు గురించి ఎక్కువగా ఆలోచించినా, ఇతరులతో చర్చించినా మనకు తెలియకుండానే మనలో మతోన్మాదం తిష్ఠ వేసుక్కూచుంటుంది. అప్పుడు మనం అనాలోచితంగానే పర మతస్థులపై కక్ష పెంచుకోవడం జరుగుతుంది. దాంతో ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో వారికి కీడు తలపెట్టడం జరుగుతుంది. మనలో అత్యధిక శాతం ఈ బలహీనతకు గురవబట్టే దేశంలో జరిగే ప్రతి సంఘటనకు దేశమంతా మత కల్లోలాలతో అట్టుడికినట్టు ఉడికిపోయింది. కాబట్టి ముందుగా మనమే బలహీనత నుంచి బయటపడాలి" ప్రొఫెసర్‌గారు గంభీరంగా అన్నారు.

ఆయన చెప్పింది అక్షరాలా నిజమనిపించింది. ఆరాధనగా ఆయనవేపు చూస్తూ "మీరు చెప్పింది మాటకి మారుపాళ్ళు నిజం సార్! ప్రతి మనిషి ఈ క్షుద్ర విషయాలకు అతీతంగా వ్యవహరిస్తే స్వార్థ రాజకీయ నాయకులు, మత పెద్దలు ఎంతా రెచ్చగొట్టినా రక్తపాతం జరిగే అవకాశం వుండదు. ప్రజల్లో ఇలాంటి ఉదాత్త ధోరణి అలవడడానికి మీలాంటి మేధావులు కృషిచేయాలి" ప్రొఫెసర్‌గార్ని మనస్ఫూర్తిగా అభినందిస్తూ అన్నాను.

నా ప్రశంసలకు ఆయన ముఖం సంతోషంతో విప్పారింది "నేను రాసిన పుస్తకంలోను ఇదే సందేశం ఇచ్చాను. అది ప్రజల్లో నిజంగా మార్పు తెస్తే నా జన్మ ధన్యమైందనుకుంటాను" అన్నారు.

"మీలాంటి మేధావుల కృషి నిష్ప్రయోజనం కాదు సార్! ప్రజల్లో నిదానంగానైనా విప్లవాత్మకమైన మార్పు తప్పకుండా వస్తుంది. వారిలో మతోన్మాదం, ఛాందసవాదం స్థానంలో మానవత్వం, సంఘీభావం తప్పకుండా చోటు చేసుకుంటాయి" దృఢంగా అన్నాను.

ప్రొఫెసర్‌గారు ఏదో అనబోతుండగా రాబోతున్న ట్రైన్ గురించి అనౌన్స్‌మెంట్ వచ్చింది. అప్పటిదాకా గుంపులు గుంపులుగా వున్న జనాల్లో వున్నట్టుండి చలనం వచ్చింది. ఎవరికి వాళ్ళు సామాన్లు సర్దుకుంటూ తాము వెళ్ళాల్సిన గమ్యం ఏదైనా, మత కలహాలతో, మారణహోమాలతో అట్టుడుకినట్టు వుడికిపోయిన ఈ ప్రదేశం నుంచి దూరంగా ఎప్పుడెప్పుడు వెళ్ళిపోదామా అన్నట్టు ప్లాట్‌ఫామ్ మీదికి తోసుకురాసాగారు. నేను, ప్రొఫెసర్‌గారితో పాటు మరో రెండడుగులు ముందుకు వేసి నుంచున్నాను.

కొద్దిసేపట్లో రైలు కెవ్వుమని అరుస్తూ ప్లాట్‌ఫాం మీదికి దడదడమంటూ చప్పుడు చేస్తూ వచ్చింది.

ఆ చప్పుడు ప్లాట్‌ఫాం మీదున్న వాళ్ళందరి గుండె చప్పుడును గుర్తుచేస్తున్నట్టు నాకనిపించింది.

రైలు ఆగగానే జనాల్లో ఒక్కసారి తొక్కిసలాట మొదలైంది. కుల మత భేద భావాలన్నీ మరచి ఎవరికి వాళ్ళు బోగీలో ప్రవేశించడానికి తొందరపడసాగారు. మనిషికి ప్రాణంపై ఎంత తీపో అనిపించింది. కొద్దిపాటి శ్రమతో ప్రొఫెసర్‌గార్ని ఓ బోగీలోకి ఎక్కించి నేనూ ఎక్కాను. కంపార్టుమెంటులోనే జనాలు ఒకర్నొకరు అనుమానంగా చూసుకుంటున్నారు. వాళ్ళ ముఖాలు పీక్కుపోయి, కళ్ళు లోతుకుపోయి ఓ విధమైన భయాందోళనలు వాళ్ల ముఖాల్లో ప్రతిఫలిస్తున్నాయి.

కులమత భేదాలు, భాషా సమస్యలు, ప్రాంతీయ పక్షపాతాలు ఏవీ పట్టని, ఏవీ తెలియని రైలుబండి పెద్దగా కూతవేస్తూ ఒక్క జర్క్‌తో ముందుకు కదిలింది.

సరిగ్గా అదే సమయంలో ఓ హృదయవిదారక ఆర్తనాదం దిక్కులు పిక్కటిల్లేలా వినిపించింది.

ఆ వెనువెంటనే గందరగోళంగా అనేక కంఠాల్లోంచి వెలువడిన హాహాకారాలు. కంపార్ట్‌మెంట్‌లోని వాళ్ళంతా అదిరిపడ్డారు. భయంతో వాళ్ళ ముఖాలు పాలిపోయాయి.

రైలు పదిగజాలు ముందుకు పోయిందో లేదో ఆగిపోయింది.

ప్లాట్‌ఫాం మీద కలకలం చెలరేగింది.

రైల్వే పోలీసులు, రైల్వే సిబ్బంది హడావుడిగా పరుగుదీశారు. గుంపుకట్టిన జనంలోంచి చోటు చేసుకుంటూ తొంగిచూశాను. రైలుకు, ప్లాట్‌ఫాంకు మధ్య పడివున్న రక్తపు ముద్దను చూడగానే కడుపులో తిప్పుకొచ్చినట్టయింది. రైల్వే పోలీసులు అతి ప్రయాసతో నడుం వరకు తెగిపోయి రెండు ముక్కలైన ఓ వృద్ధుడి శవాన్ని బయటికి తీశారు.

సరిగ్గా రైలు కదులుతుండగా ఎవరో అతడ్ని రైలు కిందకి తోసేసి ముందుకు పరుగెత్తుకు వెళ్ళారని ఆ బోగీలోని వాళ్ళు రైల్వే పోలీసులకు వివరిస్తున్నారు.

అలా ముసలాయన్ని తోసేసిన వ్యక్తి ఏ కంపార్ట్‌మెంట్‌లోనో దూరి వుంటాడు. ఇంతమందిలో అతన్ని ఎలా గుర్తించాలో, ఆ సంఘటనకు ఎవరిని బాధ్యుల్ని చేయాలో అర్థం కానట్టు పోలీసులు తలలు పట్టుకున్నారు.

భారమైన మనసుతో వెనక్కి తిరిగి నా బోగీ చేరుకున్నాను.

నా సీట్లో కూర్చుంటుండగా–

"ఏం జరిగింది భరత్" ప్రొఫెసర్‌గారు అడిగారు

"ఓ వృద్ధుడ్ని ఎవరో రైలు కిందకు తోసేసి చంపేశారు" ఆవేదనగా అన్నాను.

ఆ వృద్ధుడి మరణం నన్ను కదిలించడం వల్ల కాబోలు నా కంఠం రుద్ధమైంది.

"అరెరె! చాలా ఘోరం జరిగిందే, ఇంతకీ మరణించిన ఆ వృద్ధుడు హిందువా? ముస్లిమా?" ఉత్కంఠత నిండిన స్వరంతో ఆత్రంగా నావేపే చూస్తూ అడిగారు ప్రొఫెసర్‌గారు.

ఎవరో నా చెంప చెళ్ళుమనిపించినట్టు ఎదురు చూడని ఆ ప్రశ్నకు నేను నివ్వెర్పోయి తలెత్తి ఆయన కళ్ళలోకి సూటిగా చూశాను.

ఆయన మొహంలో అప్పటిదాకా నాతో సంభాషించిన మేధావి కనిపించలేదు. ఇప్పుడు ఆయన మొహంలో ఈ సువిశాల దేశంలోని ఓ సగటు మతాభిమాని మాత్రమే దర్శనమిచ్చాడు.

ఆయన పట్ల నాలోని ఆరాధన ఆవేదనగా, ఆవేదన ఆక్రోశంగా, ఆక్రోశం ఉక్రోషంగా మారి నా గుండెల్లో అణుబాంబులు బ్రద్దలైనట్టుగా గట్టిగా అరిచాను–

"ఒరేయ్! చనిపోయిన వ్యక్తి, చంపిన వ్యక్తి మతాల గురించి నాకు తెలియదు. నాకు తెలిసిందల్లా ఒక్కటే! చనిపోయినవాడు మనిషి! చంపినవాడు మతోన్మాదపు పిచ్చిపట్టిన రాక్షసుడు!!"

పూమాల

లలిత

మరువంపు కొమ్మొకటి మరుమల్లె గూడె
జాజిరెమ్మలు రెండు జత జేరి కలసె
మాలతీ మాధవులు మారాము జేసి
మమతతో జేరినవి మరుమల్లె తోడ.
చేమంతి కలగలిపె తన పసిమి సొగసు
సంపెంగ పూవిచ్చె తన వలపు తావి
పారిజాతము కలిసె పరవశము తోడ
కన్నె అందము లొలికె కనకాంబరమ్ము
ఇంపైన కెంపులను సొంపులను జూపి
రాణులము మేమంచు రోజాలు చేరె.
దారమును యువి కూడి హారముగ మారి
రంగులన్నిటి తోడ రమణీయమగుచు
నాతి ప్రక్కన చేరి నగుమోము తోడ
వేడుకొన్నవి వేగ చేర్చరమ్మంచు
దేవిగళమున తాము దీప్తితో వెలుగ.